

**UCHWAŁA NR 173/XXXVIII/2017
RADY GMINY OPATÓW**

z dnia 28 grudnia 2017 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na
2018 rok**

Na podstawie art. 18, ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (t.j.Dz.U. z 2017r. poz.1875 z późn. zmianami) oraz art. 4¹ ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j.z 2016r Dz.U, poz.487 z późniejszymi zmianami) Rada Gminy w Opatowie **u c h w a l a**, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2018r.

Przewodniczący Rady Gminy
Opatów

mgr inż. Witold Łacny

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr 173/XXXVIII/2017
Rady Gminy Opatów
z dnia 28 grudnia 2017 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2018 ROK

Opatów 2017 r.

I. WPROWADZENIE

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminy Opatów na 2018 rok jest podstawowym dokumentem określającym zakres i formę realizacji działań na terenie gminy. Gminny program ma na celu tworzenie spójnego systemu działań profilaktyki i naprawczych zmierzających do zapobiegania powstawaniu nowych problemów alkoholowych oraz zmniejszeniu tych, które aktualnie występują. Program ten nakłada obowiązek kształtowania polityki alkoholowej, ważne jest to aby był skuteczny w działaniu i prosty w realizacji.

Program zawiera zadania własne gminy, które wynikają z art 4¹ ust 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (DzU z 2016, poz. 487 z późn. zm.) oraz zadania wynikające z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4.08.2016r w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz.U. z 2016, poz. 1492)

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Narkotykowych jest kontynuacją zadań realizowanych w Gminie Opatów od kilku lat. Został on rozszerzony o dodatkowe elementy dotyczące problemu narkomanii. Ma on na celu wspieranie rodzin z problemem alkoholowym (zagrożonych alkoholizmem) i narkotykowym. Skierowany jest do wszystkich placówek, instytucji, stowarzyszeń, znajdujących się na terenie Gminy oraz wszystkich mieszkańców Gminy zainteresowanych współpracą w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i innych uzależnień.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (art.4¹ ust. 1) nakłada na gminę obowiązek podejmowania następujących działań:

- Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;

- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 Ustawy oraz występowanie przez sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- Ustalanie szczegółowych zasad wydawania i cofania zezwoleń na prowadzenie sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia na miejscu lub poza miejscem sprzedaży oraz kontrola przestrzegania zasad obrotu tymi napojami.

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wskazuje źródła pozyskiwania środków finansowych na realizację w/w zadań. Środki te pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych (art. 11¹ ustawy). Opłata ta stanowi dochód gminy, który w całości jest przekazywany na realizację w/w. zadań.

Program ten będzie realizowany przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Koordynatorem programu jest GOPS.

II. Ogólna charakterystyka Gminy Opatów

1. Położenie Gminy Opatów

Gmina Opatów to gmina wiejska w województwie śląskim, w powiecie kłobuckim, zajmuje 8,27% powierzchni powiatu. Obszar gminy to 73,54 km². Sąsiaduje z następującymi gminami: Kłobuck, Krzepice, Lipie, Miedźno, Panki, Popów, Wręczyca Wielka. W jej skład wchodzi 10 wsi sołeckich: Brzezinki,

Iwanowice Duże, Iwanowice Małe, Iwanowice-Naboków, Opatów, Waleńczów, Wilkowiecko, Złochowice, Zwierzyniec Drugi, Zwierzyniec Pierwszy.

2. Sytuacja demograficzna mieszkańców Gminy Opatów

Wg stanu na dzień 31.12.2016r. na terenie Gminy Opatów zameldowanych na pobyt stały było 6840 osób. W tym 51% stanowią kobiety, 49% mężczyźni.

	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Gmina Opatów	3471	3369	6840

Tab. 1 Struktura ludności Gminy Opatów z uwzględnieniem kryterium płci

Analizując strukturę mieszkańców pod względem wieku, zauważa się przewagę osób w wieku produkcyjnym, w okresie wczesnej i średniej dorosłości- 63% populacji ogólnej. Osoby niepełnoletnie stanowią 19% populacji, pozostałe 18% to dorośli w okresie poprodukcyjnym.

Liczba osób Przedział wiekowy	Ogółem- 6840	Kobiety	Mężczyźni	Podział wiekowy wg ekonomicznych grup wiekowych
Od 0 do 6 lat	738	231	507	Wiek przedprodukcyjny
Od 7 do 18 lat	1191	640	551	
Od 19 do 60 Od 19 do 65 lat	4285	2021	2264	Wiek produkcyjny
60 lat i więcej 65 lat i więcej	1204	815	389	Wiek poprodukcyjny
OGÓLEM	6840	3471	3369	

Tab.2 Struktura ludności Gminy Opatów z uwzględnieniem kryterium wieku

Poniższa tabela przedstawia strukturę bezrobocia na terenie gminy Opatów w oparciu o dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kłobucku. Analiza zjawiska bezrobocia w gminie Opatów na przełomie lat 2012-2015 wykazuje tendencję spadkową problemu. W Powiatowym Urzędzie Pracy w Kłobucku pod koniec grudnia 2016 roku zarejestrowane było 219 osoby, w tym 120 kobiet, 36 osób z prawem do zasiłku dla bezrobotnych, a pod koniec listopada 2017 roku liczba

zarejestrowanych bezrobotnych wyniosła 179, w tym 107 kobiet, 29 osób pobierających zasiłek.

Liczba osób bezrobotnych na terenie gminy Opatów	ogółem	Kobiety	Mężczyźni	Liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku	Stopień natężenia bezrobocia
31.10.2012	303	149	154	46	7,0
30.11.2013	364	165	199	88	8,4
30.11.2014	270	136	134	36	6,2
30.11.2015	241	130	111	40	5,6
30.11.2016	219	120	99	36	5,1
30.10.2017	179	107	72	29	4,2

Tab. 3. Sytuacja na rynku pracy na terenie gminy Opatów w latach 2012-2017

3. Problem alkoholowy i problem przemocy - zagrożenia oraz zasoby w gminie Opatów

Wiedzy na temat problemów alkoholowych występujących w Gminie Opatów dostarcza analiza liczby wniosków składanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, o podjęcie czynności zmierzających do zobowiązania osoby uzależnionej od alkoholu do poddania się leczeniu odwykowemu.

Rok	2015	2016
Liczba przeprowadzonych rozmów	40	35
Liczba osób uzależnionych na terenie gminy	25	22
Liczba wszczętych procedur dotyczących zobowiązania do podjęcia leczenia odwykowego	20	22
Liczba spraw skierowanych do sądu	20	12
Kontrole punktów sprzedaży alkoholu	0	1

Tab.4. Statystyki spraw prowadzonych przez KRPA na rok 2016

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w 2016 roku wyniosła 74. W ramach działania Zespołu Interdyscyplinarnego założono 14 Niebieskie Karty, w tym 13 Kart, dotyczących zjawiska przemocy powiązanego z problemem alkoholowym.

Z Ośrodka Pomocy Społecznej korzystają głównie rodziny, które nie posiadają wystarczających środków na zaspokojenie elementarnych potrzeb. Trzeba przy tym zaznaczyć, że prawo do świadczeń pieniężnych przysługuje w sytuacji, gdy dochód na jedną osobę nie przekracza ustawowego kryterium dochodowego 634 złotych. Pomoc materialną na terenie gminy otrzymało zatem 50 rodzin.

Powodem korzystania z pomocy społecznej jest ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba, niepełnosprawność, wielodzietność, alkoholizm.

Rok	2014	2015	2016	2017
Rodziny z problemem alkoholowym, którym udzielono pomocy	25	14	14	13
Rodziny, którym założono Niebieską Kartę	22	16	14	14
Pomoc udzielana w formie zasiłku	101	50	40	38
Liczba rodzin, którym udzielono pomocy (ogółem)	148	85	74	71
Liczba rodzin którym udzielono pomocy w ramach 500+			525	515
Liczba dzieci			816	780

Tab. 5. Statystyki rodzin korzystających z pomocy społecznej na lata 2014-2017

4. Dostępność alkoholu w gminie Opatów

Rodzaj punktów	2016	2017
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	24	21
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży	2	2
Łączna liczba punktów alkoholowych na terenie gminy	26	23
Liczba mieszkańców przypadających na jeden punkt alkoholowy	263	297

Podział punktów alkoholowych występujących na terenie gminy pod względem rodzaju sprzedawanego alkoholu :

Liczba punktów	2016	2017
Do 4,5% oraz piwa	26	23
Od 4,5% do 18%	20	18
Powyżej 18%	24	21

5. Zasoby antyalkoholowe gminy Opatów

Gmina Opatów w roku 2018 będzie realizowała Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, który stanowi rozwinięcie i kontynuację działań z zakresu profilaktyki i działań naprawczych dotyczących

uzależnienia od alkoholu prowadzonych w latach poprzednich. Program przewidywany na rok 2018 porusza dodatkowo kwestie dotyczące problemu narkomanii.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych realizuje następujące cele:

- zapobieganie powstawaniu nowych problemów alkoholowych na terenie gminy;
- zmniejszenie rozmiarów aktualnie istniejących problemów;
- krzewienie trzeźwości i abstynencji;
- oddziaływanie na osoby nadużywające alkoholu oraz udzielanie pomocy ich rodzinom;
- zmniejszenie ilości nowych przypadków uzależnienia;
- zmniejszenie rozmiarów niekorzystnych skutków nadużywania alkoholu dotyczących zdrowia, zaburzeń życia rodzinnego, naruszania prawa i porządku publicznego, etc.;
- promowanie postaw społecznych ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych
- zwiększanie dostępności usług terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych od alkoholu i ich rodzin.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Opatowie prowadzi działania, które zmierzają do wdrażania w życie lokalnej społeczności różnych form pomocy profilaktycznej, zdrowotnej, leczniczej dotyczącej problematyki uzależnień. W skład komisji wchodzi dziewięciu członków. KA pomaga osobom uzależnionym od alkoholu poprzez: prowadzenie rozmów interwencyjnych oraz kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku podjęcia leczenia w systemie zamkniętym.

Przeprowadza także kontrole punktów korzystających z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Na terenie Gminy Opatów funkcjonuje także Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Celem zespołu jest:

- skuteczna pomoc dzieciom krzywdzonym i ich rodzinom
- wspólne rozwiązywanie problemów, opracowywanie strategii działania, szukanie nowych możliwości pomocy
- efektywne podejmowanie działań pomocowych i interwencyjnych w momencie zaistniałego problemu
- współdziałanie z innymi podmiotami przy rozwiązywaniu problemu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym
- dzielenie się wiedzą i doświadczeniem zawodowym, wymiana informacji
- ewaluacja efektów działań

W ramach aktywności lokalnej oraz udzielanej pomocy na terenie gminy funkcjonują takie instytucje jak:

- Instytucje administracji publicznej -Urząd Gminy.
- Ośrodki Zdrowia w Opatowie i w Złochowicach.
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Opatowie.
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Szkoły podstawowe wraz z oddziałami przedszkolnymi w: Opatowie, Iwanowicach Dużych, Wilkowiecko, Zwierzyńcu Pierwszym, Złochowicach, Waleńczowie.

- w Szkole Podstawowej w Opatowie działa świetlica środowiskowa i Młodzieżowa Akademia Życia

- Gminna Biblioteka Publiczna w Opatowie oraz filie w Złochowicach i Waleńczowie, Kościoły parafialne w Opatowie, Iwanowicach Dużych, Wilkowiecku, Waleńczowie, Złochowicach.

Ponadto:

-Punkt Konsultacyjno-Interwencyjny dla osób z problemem alkoholowym oraz punkt dla ofiar przemocy w rodzinie. W punkcie dyżurują: pedagog, funkcjonariusz policji, terapeuta i prawnik.

Nie posiadamy w Punkcie Konsultacyjnym lekarza o odpowiedniej specjalizacji co w znacznym stopniu utrudnia prowadzenie pełnej pomocy dla osób potrzebujących.

- Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi z siedzibą w Częstochowie - całodobowa instytucja zdrowotna wspomagająca działanie służb porządku publicznego

- Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kłobucku

W ramach działań prowadzonych przez Policję na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców podejmowane były w 2017 różne inicjatywy polegające głównie na::

- przeprowadzeniu jak największej ilości badań kierujących i wyeliminowanie z dróg nietrzeźwych użytkowników. Oprócz tego prowadzone są akcje informacyjne prowadzone w czasie trwania różnego rodzaju imprez, spotkania edukacyjno-informacyjne z dziećmi i młodzieżą oraz kampanie medialne.

Na przełomie roku 2014/2015 w wyniku zlecenia działań badawczych firmie zewnętrznej sporządzona została diagnoza zagrożeń społecznych na terenie gminy Opatów .

W rezultacie został opracowany raport na ten temat i wynikające z niego wnioski

5. Wnioski i podsumowanie

Celem raportu było przedstawienie problemów społecznych dotyczących gminy Opatów w odniesieniu do opinii mieszkańców z terenu gminy: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz sprzedawców z punktów sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został zrealizowany w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków, które posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym życia społecznego jej mieszkańców.

Przeprowadzenie badań ankietowych umożliwiło:

- Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich obaw, poglądów, rozeznania w sytuacji lokalnej,
- Zapoznanie się z problemami uczniów, ich sytuacji szkolnej oraz domowej, poczucia bezpieczeństwa, zagrożeń związanych z różnego rodzaju uzależnieniami
- Zaznajomienie się z poglądami sprzedawców na temat wybranych problemów społecznych oraz rozeznanie w stosowanych przez nich praktykach sprzedażowych,

Zdobyte doświadczenia mogą zostać wykorzystywane w przyszłości do prowadzenia dalszych badań wśród mieszkańców gminy.

Informacje uzyskane za pomocą ankiet oraz analiza zgromadzonych danych pozwoliły na dokonanie podsumowania i wyciągnięcie wniosków diagnozujących lokalne zagrożenia społeczne w gminie Opatów, które podzielone zostały ze względu na rodzaj problemu.

Problem alkoholowy

Spożywanie alkoholu według mieszkańców gminy stanowi dość poważne zagrożenie. 74% mieszkańców uznało problem uzależnienia od alkoholu za ważny. Problem jest wyraźnie dostrzegalny, potwierdza to fakt, że 77% respondentów zna osoby borykające się z problemem uzależnienia od alkoholu.

84% mieszkańców zauważa osoby spożywające alkohol w miejscach publicznych. Ponad połowa mieszkańców (73%) jest przekonana o występowaniu problemu prowadzenia pojazdu po spożyciu alkoholu, wśród nich około co trzeci respondent uznaje, iż takie sytuacje zdarzają się często lub bardzo często. 16% respondentów potwierdza mylny pogląd, iż alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż alkohol w wódce.

Szczególnie istotnym aspektem problemu alkoholowego jest korzystanie z napojów alkoholowych przez osoby niepełnoletnie. 75% mieszkańców uznało spożywanie alkoholu przez młodzież za istotny problem, w dodatku 64% mieszkańców słyszało o przypadkach sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim. Zdaniem większości mieszkańców (87%) na terenie gminy dochodzi do sytuacji spożywania alkoholu przez nieletnich, w tym 26% zauważa takie sytuacje często oraz bardzo często.

Prawdziwość tych opinii potwierdzają odpowiedzi przebadanych uczniów. 6% uczniów szkoły podstawowej oraz ok.68% gimnazjalnej twierdzi, że rówieśnicy piją alkohol. Ok. 26% uczniów szkół gimnazjalnych przyznaje się do spożywania alkoholu.

Szczególnie mocnym dowodem rangi problemu są także głosy sprzedawców: zdaniem 61,5% ankietowanych próby kupna alkoholu przez nieletnich miały miejsce raz lub kilka razy, zaś około co ósmy badany wskazuje, że zdarzają się one wielokrotnie. Do sprzedaży alkoholu nieletnim raz lub kilka razy przyznało się ok.4% sprzedawców.

Jeśli chodzi o sprzedaż alkoholu osobom nietrzeźwym, 64,29% ankietowanych stwierdziło, że zdarzają się takie sytuacje rzadko (14,29%), czasami (35,71%) lub często (14,29%). Około co piąty sprzedawca przyznaje się także do sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym raz lub kilka razy.

Problem nikotynowy

Gmina Opatów boryka się również z problemem palenia papierosów. 67% ankietowanych deklaruje, że w ich otoczeniu przebywają osoby palące. 32% ankietowanych mieszkańców przyznaje się do palenia papierosów, w tym 13% pali codziennie.

Z opinii sprzedawców wynika, że problem nikotynowy dotyka także nieletnich mieszkańców gminy. Około 69% ankietowanych wskazuje, że zdarza im się widywać osoby niepełnoletnie, które palą papierosy, wśród nich ok. 12% często lub bardzo często widuje takie osoby. Do sprzedaży papierosów osobom nieletnim raz lub kilka razy przyznaje się ok. 4% ankietowanych sprzedawców. Dodatkowo 3% dorosłych mieszkańców uznało, iż palenie powinno być dozwolone od 15 roku życia.

65,6% młodzieży szkolnej wskazuje, że ich rówieśnicy palą papierosy. Wśród uczniów klas podstawowych odsetek tych odpowiedzi wynosi 6,7%, z czego wynika, że około co czternasty uczeń szkoły podstawowej sięga po papierosy.

Sami uczniowie w niewielkim odsetku przyznają się do palenia papierosów. Ok. 2% uczniów szkoły podstawowej przyznaje się do próbowania papierosów. Ok. 23% młodzieży szkolnej przyznaje się do palenia papierosów - 15% spróbowało raz, ok. 4% pali od czasu do czasu, także ok. 4% pali regularnie. Jednakże z tych danych także można wyciągnąć wniosek o bezpośredniej styczności uczniów z wyrobami nikotynowymi.

Problem narkotykowy

75% mieszkańców uważa problem uzależnienia od narkotyków za ważny. Do zażywania narkotyków bądź dopalaczy przyznało się jedynie 4% badanych dorosłych mieszkańców, a około co szósta osoba przyznaje, iż zna kogoś kto zażywa narkotyki. 8% dorosłych mieszkańców gminy deklaruje, iż narkotyki miękkie takie jak marihuana powinny zostać zalegalizowane.

Ponad połowa mieszkańców (66%) uważa, że młodzież w ich gminie jest narażona na kontakt z narkotykami, a około co piąty respondent potwierdził dostępność narkotyków na terenie gminy (22%).

Uczniowie w większości nie przyznają się do sięgania po środki odurzające, jednakże około co dziesiąty uczeń gimnazjum potwierdza tego typu doświadczenia. Wśród uczniów szkoły podstawowej jest to 2,3%. 28% młodzieży szkolnej jest zdania, że ich rówieśnicy mają kontakt z substancjami psychoaktywnymi. Wśród respondentów szkół podstawowych odsetek ten wynosi jedynie 3%. Większość badanych uczniów gimnazjum deklaruje, że nie chciałaby spróbować narkotyków (76,1%). Wiedzę na temat narkotyków z Internetu i telewizji czerpie ok. 46% szkoły podstawowej oraz 72% młodzieży szkolnej.

Dokładna analiza wyników wykazuje, że ok. 83% spośród osób, które do tej pory nie próbowały narkotyków, nie wykazuje chęci, aby to zrobić w przyszłości. 25% spośród ankietowanych potwierdzających zażywanie narkotyków we wcześniejszym pytaniu, zdecydowałoby się na ponowne ich spróbowanie.

Zebrane wyniki wskazują, że problem narkotykowy pojawia się na terenie gminy, chociażby w niewielkim stopniu. Pojawia się, więc potrzeba działań profilaktycznych, pozwalających zapobiec rozwojowi problemu.

Problem przemocy

Występowanie przemocy w gminie potwierdzają opinie mieszkańców. 76% respondentów uznało przemoc domową za ważny problem społeczny, 74% przemoc w szkole.

Część uczniów jest zdania, że w ich szkole występuje problem przemocy rówieśniczej – 11% uczniów szkoły podstawowej oraz co piąty uczeń starszych klas.

Do bycia ofiarom przemocy ze strony rówieśników przyznało się 17,8% gimnazjalistów oraz 9,1% uczniów szkoły podstawowej. Około 9% uczniów szkoły podstawowej oraz około co szósty respondent młodzieży szkolnej deklaruje, iż doznał przemocy ze strony rówieśników (17,8%). Do stosowania przemocy przyznaje się ok. 7% uczniów szkoły podstawowej oraz ok. 14% uczniów starszych klas. Znikome odsetki badanych uczniów szkoły podstawowej (3,4%) oraz gimnazjalnej (3,3%) wykazują, że młodzież ma do czynienia z przemocą domową.

Niektórzy uczniowie obu grup szkolnych doświadczyli również cyberprzemocy w postaci takich zachowań jak otrzymywanie przykrych wiadomości, podszywanie się pod nich, czy śledzenie ich działań w Internecie.

Dane te są niepokojące i wskazują na potrzebę prowadzenia działań profilaktycznych, których celem byłoby zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły oraz w jej pobliżu, a także działań przeciw występowaniu zjawiska cyberprzemocy. Niezbędne są również działania kierowane przeciwko przemocy domowej.

Uzależnienie od komputera

Dorośli mieszkańcy gminy uznali uzależnienie od komputera za mniej istotny problem niż inne zagrożenia społeczne. Mimo to uzależnienie od komputera otrzymało 69% ocen ważne.

Ok. 2% uczniów szkoły podstawowej, ok.6% gimnazjalnej deklaruje korzystanie z komputera do 6 godzin, 2% uczniów szkoły podstawowej oraz ok. 7% młodzieży szkolnej więcej niż 6 godzin. Wynika z tego, że wśród starszych uczniów wydłuża się czas przeznaczony na korzystanie z komputera.

75,5% uczniów szkół podstawowych, 42,2% młodzieży szkolnej nie próbowało nigdy ograniczyć czasu poświęcanego na surfowanie po Internecie. Pozostałe osoby podejmowały takie próby, wśród nich – 20,1% uczniów szkoły podstawowej, 48,9% gimnazjum odniosło pozytywny skutek, 4,4% uczniów szkoły podstawowej, 8,9% młodzieży szkolnej się to nie udało.

Ok. 3% uczniów szkoły podstawowej oraz ok. 8% młodzieży szkolnej znajduje się w grupie ryzyka, narażonej na uzależnienie od komputera, ponieważ spędzając czas przed komputerem do 6 godzin, powyżej 6 godzin, nie podejmowało prób ograniczenia tego czasu lub przy podejmowanych próbach nie odnosiło pozytywnych skutków.

Spoleczne aktywizowanie młodzieży może okazać się skuteczną propozycją dla uczniów, pozwalającą im zapoznać się z formami spędzania wolnego czasu poza przestrzenią Internetową.

Problem bezrobocia i ubóstwa

Obecność zagrożenia stanem braku pracy i konieczności życia na bardzo niskim poziomie materialnym uznane zostały za najistotniejsze problemy zdaniem mieszkańców. 87% mieszkańców uznało problem bezrobocia za ważny, a problem ubóstwa 67%. Dowodem na to, że obawy mieszkańców nie są bezpodstawne jest status zawodowy respondentów - około co dziesiąty ankietowany boryka się z ryzykiem ubóstwa, posiadając status osoby bezrobotnej.

Zjawisko bezrobocia jest ściśle powiązane z ubóstwem i bezdomnością. Jest to jeden z trudniejszych problemów społeczno-gospodarczych. W dodatku problem

bezrobocia i ubóstwa, często pociąga za sobą inne problemy społeczne, takie jak uzależnienia, czy przemoc. Pojawia się zatem potrzeba aktywizacji zawodowej mieszkańców, stwarzanie możliwości do ponoszenia kwalifikacji oraz przekwalifikowywania się osób bezrobotnych.

6. Rekomendacje

Z przeprowadzonych badań wynikają określone rekomendacje co do dalszych działań profilaktycznych ze strony gminy:

- działania profilaktyczne na terenie gminy powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny. Nie powinny się one ograniczać jedynie do środowiska szkoły - uczniów, rodziców i opiekunów, ponieważ przyniosą wtedy znacznie mniejsze efekty. Zdecydowanie korzystnym działaniem jest edukowanie mieszkańców poprzez akcje ulotkowe.
- rozpoczęcie programu profilaktycznego, obejmującego pracę z uczniami, rodzicami, nauczycielami, oraz pozostałymi mieszkańcami gminy, celem utworzenia wspólnoty sprzeciwu wobec zagrożeń społecznych.
- zorganizowanie zajęć profilaktycznych oraz kampanii informacyjnej w celu uzmysłowienia jak używki wpływają negatywnie na organizm człowieka oraz funkcjonowanie społeczności – zarówno dla młodzieży, jak i dorosłych mieszkańców gminy.
- zwiększyć kontrole punktów sprzedaży alkoholu, by wyeliminować miejsca, gdzie młodzież oraz osoby nietrzeźwe mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być również kładziony na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie chęci zakupu alkoholu lub papierosów. .
- badanie pokazało dużą rolę telewizji oraz Internetu w kształtowaniu postaw i opinii względem substancji odurzających, co powinno być wskazówką do opracowania działań profilaktycznych prowadzonych w szkołach. Naturalnym

środowiskiem młodych ludzi w czasach współczesnych jest Internet, dlatego warto spróbować dotrzeć do najmłodszych grup właśnie w ten sposób.

- podejmowanie działań skierowanych wobec rodziców i nauczycieli, w celu wzmocnienia ich autorytetu wychowawczego. Ważnym jest, by stali się wiarygodnym źródłem informacji i kształtowali prawidłowe postawy podopiecznych.

- opracowanie lokalnych programów na rzecz zwiększenia świadomości mieszkańców gminy odnośnie problemów społecznych i możliwości reagowania na sytuacje naruszania prawa, ze szczególnym naciskiem na dzieci i młodzież. Głównym celem programu byłoby wzbudzenie postaw obywatelskich.

- zorganizowanie kampanii informacyjnej dla mieszkańców gminy, dotyczącej problemu występowania zjawiska przemocy wśród młodzieży szkolnej.

- zorganizowanie zajęć dydaktycznych dotyczących kwestii przemocy w szkole. Podjęcie działań profilaktycznych, których celem byłoby zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły oraz w jej pobliżu.

- kampanie społeczne skierowane przeciwko zjawisku przemocy w rodzinie, zapewnienie pomocy osobom poszkodowanym.

- wsparcie rynku pracy i dbanie o osoby bezrobotne oraz zagrożone ubóstwem, między innymi poprzez ułatwianie znalezienia zatrudnienia przedstawicielom grup podwyższonego ryzyka, takim jak młodzi i osoby w wieku przedemerytalnym.

- wsparcie dzieci pochodzących z rodzin zagrożonych ubóstwem, w celu zapewnienia im dogodnych warunków do funkcjonowania w życiu osobistym oraz szkolnym

- zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób szukających wsparcia, dotkniętych problemem uzależnień i/lub przemocy.

- zapewnienie łatwego dostępu do źródeł informacji, przeznaczonych dla osób dotkniętych problemem ubóstwa, potrzebujących odpowiedniej pomocy finansowej, edukacyjnej, psychologicznej.
- promowanie aktywnego i zdrowego trybu życia na terenie gminy.
- organizacja społeczno – kulturowych wydarzeń, zapewniających dzieciom, młodzieży oraz dorosłym mieszkańcom pozytywny rodzaj rozrywki.

Zadania wynikające z podsumowania wniosków z diagnozy zagrożeń społecznych zostały wpisane w szczegółowy harmonogram działań w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na 2018 rok, który stanowi załącznik do niniejszego programu.

Harmonogram realizacji zadań i kosztorys
gminnego programu profilaktyki na 2018 rok

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr 173/XXXVIII/2017

Rady Gminy Opatów

z dnia 28 grudnia 2017 r.

Lp.	Kierunki działania	Zakres i Formy i realizacji zadania	Jednostka organizacyjna biorąca udział w zadaniu	Termin realizacji	Koszt
1	2	3	4	5	6
I	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu	1) Informowanie społeczności lokalnej o możliwościach uzyskania pomocy w zakresie terapii	Gminna Komisja RPA,GOPS, nauczyciele, księży, Punkt Konsultacyjny	Ciągły	-
		2) Informowanie o skutkach choroby alkoholowej (rozprowadzanie ulotek, broszur i poradników)		ciągły	-
		3) Oświata zdrowotna i możliwość uzyskania pomocy farmakologicznej. Zakup materiałów edukacyjnych dla pacjentów (ulotki, broszury, poradniki)	Ośrodki zdrowia, GKRPA, szkoły	stały	600 zł
		4) Kontynuacja działalności punktu informacyjno-konsultacyjnego dla osób uzależnionych od alkoholu członków ich rodzin .Konsultacje indywidualne dla osób uzależnionych i współuzależnionych - wyposażenie Punktu Konsultacyjnego w materiały: książki,broszury,plakaty,ulotki - dyżury w Punkcie Konsultacyjnym (umowy –zlecenia) - prenumerata czasopism o tematyce przeciwalkoholowej i narkotykowej	Punkt Konsultacyjny lekarz, pedagog i psychoterapeuta, policjant, prawnik	stały	1.680zł 4.000 zł

		5) Uczestnictwo osób uzależnionych od alkoholu w zajęciach terapeutycznych w systemie ambulatoryjnym w OTUA w Parzymiechach, Poradni Przeciwalkoholowej w Kłobucku lub grupie terapeutycznej w Opatowie			
II	Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie	1) Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym poprzez finansowanie zajęć i programów socjoterapeutycznych lub opiekuńczo- wychowawczych, dofinansowanie obozów i kolonii dla dzieci z elementami profilaktyki przeciwalkoholowej i przeciwnarkotykowej	Przewodniczący GK RPA	ciągły	2.000zł
		2) współdziałanie z organizacjami pozarządowymi oraz kościołami i związkami wyznaniowymi w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie	GOPS, GK RPA Punkt Konsultacyjny		
		3) Wspieranie różnorodnych działań pomocowych dla osób doświadczających przemocy w rodzinie, w tym procedury „Niebieskiej Karty”			
		4) inicjowanie wizytacji środowisk patologicznych przez zespoły interdyscyplinarne, policję, opiekę społeczną,	GOPS, Gminna Komisja RPA we współdziałaniu z Policją, Zespół Interdyscyplinarny	I i II półrocze	

		5) zorganizowanie zajęć opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci z grup ryzyka oraz prowadzenie zajęć w świetlicy środowiskowej	Gminna Komisja RPA	ciągły	3.200zł
		6) Współfinansowanie kosztów związanych z utrzymaniem pomieszczenia świetlicy środowiskowej w Opatowie , Iwanowicach Dużych i Wilkowiecku	GK RPA	I półrocze II półrocze	8.000zł
		7) Kontynuowanie działalności telefonu zaufania	Sekretarz Komisji	stały	600zł
III	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych	1) Organizowanie lokalnych i regionalnych kampanii i innych działań edukacyjnych poprzez : a) przystąpienie do ogólnopolskich akcji: - „Przeciw pijanym kierowcom” - „Reaguj na przemoc” b) zakup materiałów informacyjnych i we współpracy z policją, rozpowszechnianie ich w czasie kontroli drogowych 2) Współpraca ze środowiskiem lekarskim, GOPS, Policją, nauczycielami, księżmi, zespołem Interdyscyplinarnym, z Powiatową Poradnią Psychologiczno- Pedagogiczną w Kłobucku 3) Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży oraz działalność rekreacyjno-sportowa poza lekcjami na terenie gminy: a. nauka gry na instrumentach w Opatowie i Złochowicach b. wyjazdy na pływalnię c. biegi przełajowe	Przewodniczący Komisji i Komenda Powiatowa Policji	stały	- 1000 zł 1000 zł 1000 zł
			Przewodniczący Komisji Dyrektorzy szkół Lokalne Stowarzyszenia Sportowe	ciągły	23.820zł

	<p>d. udział w Dniu Dziecka</p> <p>e. „Wiosną zaszczepmy w młodych trzeźwość”</p> <p>f. „Czytam twoimi oczami”</p> <p>g. „Aktywnie ćwicz, by zdrowym być”</p> <p>h. „Zażywasz-przegrywasz”</p> <p>i. „Tajniki alkoholu”</p> <p>j. „Nasz wybór, nasze zdrowie”</p> <p>k. „Każdy może zaprogramować i zbudować robota”</p> <p>l. Nasze pozytywne wybory – program profilaktyki i promocja zdrowia</p> <p>ł. organizowanie imprez rekreacyjno-sportowych szkolnych i gminnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - gminny turniej tenisa stołowego - zawody strzeleckie itp. <p>m. zajęcia sportowe jako rozbudzanie zainteresowań własnym zdrowiem i rozwojem:</p> <ul style="list-style-type: none"> - roztańczona szkoła - zajęcia z rytmiki - „kreatywna wyjątkowa nasza szkoła podstawowa” - „moje myśli kreują moje życie” <p>5) dożywianie dzieci uczestniczących w zajęciach opiekuńczo-wychowawczych</p>	GOPS GK RPA		3.700zł
	6) problematykę antyalkoholową przekazywać na spotkaniach Młodzieżowej Akademii Życia oraz rodzicom na wywiadówkach szkolnych	Dyrektorzy szkół Przewodniczący komisji opiekun MAŻ	ciągły	-
	7) Zwrócenie szczególnej uwagi na uczniów ze środowisk patologicznych celem przeciwdziałania znęcaniu się rodziców nad dziećmi – ścisła współpraca nauczyciel – rodzic – lekarz – psycholog ,pedagog szkolny	Dyrektorzy szkół Wychowawcy klas GK RPA GOPS	ciągły	-

	8) Kontynuacja konkursów na temat szkodliwości picia alkoholu - konkurs plastyczny o tematyce antyalkoholowej i porządku publicznego „Znam zasady ruchu drogowego” „Dbam o bezpieczeństwo swoje i kolegów”	Przewodniczący Komisji Dyrektorzy Szkół	ciągły	1.500zł
	9) Udział w biegach OTUA Parzymiechy 10) udział w ogólnopolskiej akcji ”Zachowaj trzeźwy umysł” 11) Wypożyczenie filmów i książek o tematyce przeciwalkoholowej, zgromadzonych w kąciku profilaktycznym w GBP w Opatowie, w oparciu o nie prowadzenie zajęć w szkołach	GK RPA GK RPA Nauczyciele Dyrektor GBP	Cały rok ciągły	300zł 2.000zł -
	12) Prowadzenie programów edukacyjnych dla rodziców w szkołach przez lekarzy i psychologów	GK RPA Dyrektorzy szkół Powiatowa Poradnia psych.-Pedagogiczna	Maj listopad	-
	13) Udział w kampaniach profilaktyczno-edukacyjnych rekomendowanych przez PARPA	Sekretarz Komisji GOPS we współpr. Z Centrum Pomocy Rodzinie	ciągły	1000 zł
	14) Kontynuacja działalności Młodzieżowej Akademii Życia w Gimnazjum Opatów	Przewodniczący Komisji opiekun MAZ	ciągły	3600 zł
	15) Problematykę alkoholową zamieszczaną w Świat Problemów, Remedium i przekazywać do szkół, ośrodków zdrowia, bibliotek i Młodzieżowej Akademii Życia	Sekretarz Komisji Przewodniczący Komisji	ciągły	-

		<p>16) Kontynuacja współpracy z proboszczami pod hasłem zgubnych nawyków picia alkoholu, palenia papierosów i brania środków psychoaktywnych</p> <p>17) Kontynuowanie współpracy z lokalnymi mediami</p> <p>14) Promocja działań poprzez: a) prowadzenie stałego systemu informacji o działaniach podejmowanych na terenie gminy w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez biuletyn informacyjny b) redagowanie strony internetowej poświęconej tematyce przeciwdziałaniu alkoholizmowi i innym uzależnieniom.</p> <p>19) Organizowanie festynów, obchodów lokalnych dni np. trzeźwości, debat lokalnych w celu zwiększenia widoczności prowadzonych kampanii</p>	<p>Sekretarz Komisji Przewodniczący Komisji</p> <p>Sekretarz Komisji Informatyk UG</p> <p>Sekretarz Komisji Informatyk UG</p> <p>Sekretarz Komisji</p>	<p>sierpień</p>	<p>-</p>
--	--	---	--	-----------------	----------

V	1.Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych	<p>1. Tworzenie lokalnej koalicji trzeźwościowej tj. forum grupującego profesjonalistów, osoby wpływowe zainteresowane problematyką polityki wobec alkoholu, a także „entuzjastów”</p> <p>2. Dofinansowanie</p> <p>a) Stowarzyszeń i organizacji realizujących zadania w zakresie profilaktyki - Kłobuckie Stowarzyszenie Rodzin Abstynenckich ATOL</p> <p>b) świetlic środowiskowych</p> <p>c) współorganizowanie ogólnopolskiego Przeglądu Twórczości Klubów Abstynenckich w Olsztynie k.Częstochowy</p> <p>d)współpraca z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w oparciu o ustawę o pożytku publicznym i wolontariacie a także wymiana informacji, konsultacje,wspólne inicjatywy na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych</p> <p>3. Umożliwienie dostępu do szkoleń przedstawicieli różnych zawodów stykających się w swej pracy z osobami z problemami alkoholowymi</p>	GK RPA	ciągły	-
			GK RPA	ciągły	4.000zł
					1000 zł
					200 zł
					1.000zł

V	<p>Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ oraz 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego</p>	<p>W przypadku stwierdzenia sprzedaży alkoholu – osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwym</p> <ul style="list-style-type: none"> - osobom do lat 18 - na kredyt lub pod zastaw, wszczęcie procedury dotyczącej wstrzymania koncesji i skierowania wniosku o ukaranie do Sądu <p>Dotyczy to również handlu alkoholem niewiadomego pochodzenia, reklamy i promocji napojów alkoholowych z wyjątkiem piwa</p>	<p>Wójt Gminy Zespół kontrolny</p>	<p>stały</p>	<p>-</p>
VI.	<p>Wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie Centrów Integracji Społecznej</p>	<p>Rozważenie możliwości powołania Centrum Integracji Społecznej na terenie gminy – przeprowadzenie szkolenia</p>	<p>Kierownik GOPS GK RPA</p>		<p>1500zł</p>

VII	Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowanie wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu	Odbywanie posiedzeń Komisji, kierowanie na badania. Złożenie wniosku o wszczęciu postępowania do Sądu Rejonowego	Przewodniczący GK RPA , Zespół ds. rozpoznawania wniosków		
VIII.	Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podnoszenie kwalifikacji członków Gminnej Komisji RPA 2. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji RPA: <ol style="list-style-type: none"> a. członkom Komisji skierowanym na szkolenia, konferencje, seminaria podnoszące kwalifikacje w dziedzinie profilaktyki uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie i środowisku szkolnym, przysługuje zwrot kosztów przejazdów oraz diety w wysokościach i na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29.01.2013r w sprawie należności przysługujących pracownikom zatrudnionym w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej (Dz.U. z 2013r,poz.167) b. - za pracę obejmująca zakres działań wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi członkowie GKRPA otrzymują : zryczałtowane wynagrodzenie miesięczne Przewodniczący Komisji –500zł Sekretarz Komisji – 400 zł 			10.800 zł

		<p>-Pozostałym członkom komisji za udział w posiedzeniu komisji ,zespołów kontrolujących, zespołów rozpatrujących indywidualne sprawy – 100zł za posiedzenie</p> <p>- za udział członka GK RPA w rozprawie sądowej w charakterze oskarżyciela publicznego – 50 zł</p> <p>3. Inne wydatki – delegacje, materiały biurowe itp. opinie biegłych, koszty sądowe</p>			<p>500 zł</p> <p>3000 zł</p>
		Z opracowanym programem zapoznać Komisję RPA, Wójta Gminy i Radę Gminy	Przewodniczący Komisji	IV kwartał	
		Zatwierdzić uchwałą Rady Gminy program na 2019r i zapewnić jego sfinansowanie z bieżących wpływów za korzystanie z zezwoleń a także ze środków gminy	Wójt Gminy Sekretarz Gminy Przewodniczący Komisji Skarbnik Gminy	Grudzień 2018	
				Ogółem	81.000zł